

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління економічною безпекою»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	Управління проектами
Тривалість викладання	2-й семестр
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7517>

Кафедра, що викладає

Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Консультації:

за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації

електронна пошта

Інформація про викладачів:

Тютченко Світлана Миколаївна

доцент, канд. екон. наук, доцент

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/prokafedru/vikladachi/tyutchenko/tyutchenko.php>

E-mail:

tyutchenkosvetlana@gmail.com

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Управління економічною безпекою» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань та практичних навичок щодо забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємств, організацій та держави в умовах зростання ризиків і загроз.

У процесі вивчення курсу розглядаються теоретико-методичні засади економічної безпеки, її складові (фінансова, інвестиційна, виробнича, інформаційна, кадрова, правова, техніко-технологічна), а також сучасні підходи до діагностики, оцінювання та управління ризиками. Значна увага приділяється впливу глобалізаційних процесів, цифровізації та кіберзагроз на рівень економічної безпеки.

Особливий акцент робиться на вивченні інструментів управління ризиками, методів стратегічного та антикризового управління, практиках захисту комерційної інформації, протидії шахрайству, а також на розробці системи заходів щодо підвищення стійкості суб'єктів господарювання.

Результатом вивчення дисципліни є здатність магістрів комплексно аналізувати економічну безпеку, визначати потенційні та реальні загрози, обґрунтовувати управлінські рішення та розробляти рекомендації щодо підвищення ефективності системи економічної безпеки на різних рівнях.

Мета та завдання курсу

Мета дисципліни- формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок щодо сутності, методології та інструментарію забезпечення економічної безпеки підприємницьких структур, ідентифікації та нейтралізації загроз їх діяльності, розвитку здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення у сфері захисту фінансових, матеріальних, інформаційних і кадрових ресурсів з метою забезпечення стабільності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємництва в умовах сучасного економічного середовища.

Завдання курсу:

- сформувані у студентів цілісне уявлення про сутність, зміст, принципи та складові економічної безпеки;
- ознайомити з національним законодавством та міжнародними стандартами у сфері економічної та інформаційної безпеки;
- розвинути здатність комплексно аналізувати проблеми економічної безпеки, генерувати інноваційні рішення та впроваджувати їх у практичну діяльність суб'єктів бізнесу;
- набуття компетентностей в питаннях ідентифікації загроз та мінімізації їх негативного впливу на рівень економічної безпеки підприємства

2. Результати навчання (дисциплінарні)

— Знати теоретичні визначення, зміст та правове забезпечення міжнародної та національної економічної безпеки

— Вміти визначати та аналізувати національні економічні інтереси, загрози економічній безпеці.

— Набуття практичних навичок застосування методів і механізмів моніторингу та оцінювання рівня економічної безпеки підприємництва.

— Формування здатності розробляти та реалізовувати заходи щодо захисту фінансових, матеріальних, інформаційних та кадрових ресурсів підприємства; формувати концепцію економічної безпеки підприємства.

— Ідентифікувати загрози та оцінювати їх вплив на безпеку підприємства

4. Структура курсу

	ЛЕКЦІЇ
1	Основні аспекти національної економічної безпеки Поняття та визначення міжнародної безпеки Правове регламентування економічної безпеки в Україні. Основні складові економічної безпеки Критерії економічної безпеки Національні інтереси та загрози економічній безпеці України
2	Ідентифікація загроз економічній безпеці . Кримінологічне визначення поняття та ознаки економічної злочинності Нелегальний ринок як сфера економічних злочинів. Відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. Офшорні юрисдикції Види державного і недержавного контролю для запобігання економічній злочинності.
3	5. Складові економічної безпеки суб'єктів бізнесу Правове регулювання економічної безпеки підприємництва Сутність системи економічної безпеки підприємства Функціональні складові економічної безпеки підприємства: сутність, індикатори, способи забезпечення Внутрішні та зовнішні загрози економічної безпеки підприємства
4	Формування концепції безпеки підприємства Світовий досвід забезпечення ЕБП Методи оцінки економічної безпеки підприємства Оцінка фінансової безпеки підприємств Оптимізаційні моделі
5	Ідентифікація загроз та ризиків, оцінка їх впливу на безпеку підприємства Ідентифікація ризиків. Методи оцінки та усунення ризиків
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1	1. Правове забезпечення міжнародної економічної безпеки. Роль та функції міжнародних організацій ООН, ОБСЄ та ін. Неурядові міжнародні організації.
2	2. Ідентифікація загроз економічній безпеці.
3	3. Складові економічної безпеки підприємства
4	4. Методи оцінки економічної безпеки підприємств. Формування концепції безпеки підприємства
5	5. Методи оцінки ризиків

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2 Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування за лекційною частиною та індивідуальної роботи на практичних заняттях складатиме не менше 60 балів. Теоретична частина оцінюється за результатами складання тестового завдання за визначеними темами, кожне з яких оцінюється в 5 балів. Практична частина оцінюється за результатами виконання індивідуальних практичних робіт, та передбачає опрацювання питань всіх тем навчальної дисципліни. Кожне завдання оцінюється в 5 балів. На практичних заняттях відбувається обговорення поточних результатів та питань. Оцінка з поточного оцінювання визначається як середнє арифметичне від оцінок лекційної частини та практичних занять.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

Підсумкове оцінювання – тест (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та

	студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє

	про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.
--	--	---

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом на сайті www.do.nmu.org.ua.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття

перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8 Рекомендовані джерела інформації

Закон України «Про національну безпеку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

2. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України"/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

3. Безпека підприємства. Монографія у складі міжнародного авторського колективу . Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Тютченко С.М., Гавриш О.С., Варяниченко А.О. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро. 2020. 180 с. URL: http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/30/1/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f_2020_%d0%91%d0%9f.pdf

4. Васильців Т. Г. Економічна безпека суб'єктів підприємництва. Підручник. Чернівці: Технодрук. 2020. 458 с.

5. Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія . Г. В.Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 284 с. URL: <http://doi.org/10.31617/m.knute.2020-216>

6. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 16 травня 2024 р. Полтава 2024. <file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%9D%D0%A2%D0%A3%20%D0%94%D0%9F/%D0%BC%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B8/%D0%95%D0%91/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%95%D0%91%202024.pdf>

7. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. Експертно-аналітична доповідь. К.: НІСД, 2024 – 71 с. – URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.08>

https://niss.gov.ua/sites/default/files/202405/ad_ekonombezpeka_2024_220524.pdf

8. Марченко О.С. Економічна безпека підприємства. Навч. посіб. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків. Право. 2022. 246 с. URL: [https://pravo-](https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4710&download_id=1555&srsId=AfmBOoo4gu46GryhxFQLnlwURyD9k0vhEBpikG6pih1N9o6SHOhpQkUl)

[izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4710&download_id=1555&srsId=AfmBOoo4gu46GryhxFQLnlwURyD9k0vhEBpikG6pih1N9o6SHOhpQkUl](https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4710&download_id=1555&srsId=AfmBOoo4gu46GryhxFQLnlwURyD9k0vhEBpikG6pih1N9o6SHOhpQkUl)

9. Особливості соціально-економічного поступу національної економіки в умовах інформаційно-технологічних викликів. Колективна монографія. За ред. к.е.н., проф. Квасній Л.Г., к.е.н., доц. Татомир І.Л. Трускавець: Посвіт. 2020. 338 с. URL: <https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/164380>

10. Тютченко С.М. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці. Монографія. Дніпро. 2021. 212 с. URL:

https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/164376/%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d0%b8%d1%8f_%d0%a2%d1%8e%d1%82%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be__%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%d0%a3%d0%a2%d0%92%d0%95%d0%a0%d0%96%d0%94%d0%95%d0%9d.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. Тютченко С.М., Варяниченко А.О. Національна безпека як динамічна складова стратегії сталого розвитку держави. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2021. № 1 (110). 404 с. с.333-338.

12. Тютченко С.М. Аналіз інструментів забезпечення економічної безпеки підприємств. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Збірник наукових праць. 2021. Спец. вип. № 2 (107). URL: <https://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/164369>

13. Тютченко С.М. Напрямки підвищення інформаційної безпеки підприємства. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2022. № 2(4) С. 443. С. 251-258